

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ 185 / 2015

(της διαδικασίας του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 όπως ισχύει)

Στην Αθήνα σήμερα την **4η Αυγούστου 2015, ημέρα Τρίτη και ώρα 12:00** και επί της οδού Κηφισίας 7 (5ος όροφος), όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής Αρχή) σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη της Αρχής, παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Αναπληρωτής. Πρόεδρος** : Δετσαρίδης Χρήστος
- 2. Μέλη** : Κουλούρη Ιωάννα
Λουρίκας Δημήτριος
Σταθακόπουλος Δημήτριος

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητής: Τάττης Αλέξιος Ε.Ε.Π. – Νομικός

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδότησης κ. Καξιρή, η οποία αποχώρησε πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Ερώτημα: Το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 129409/23.06.2015 αίτημα της Περιφέρειας Αττικής προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. που παρελήφθη στις 23.06.2015 (αριθμ. πρωτ. εισερχ. 2845)

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, για το σχολικό έτος 2015-2016, συνολικού προϋπολογισμού 6.979.522,08€ χωρίς ΦΠΑ (συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης 20%), της Περιφέρειας Αττικής.

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ' αριθμ. 935/2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής (ΑΔΑ: 7ΞΘΡ7Λ7-ΑΙΔ) ενεκρίθησαν η διενέργεια ηλεκτρονικού διεθνή ανοικτού μειοδοτικού διαγωνισμού για τη μεταφορά μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, για το σχολικό έτος 2015-2016, καθώς επίσης και οι όροι και το σχετικό τεύχος της Διακήρυξης.

2. Ακολούθως, εξεδόθη η υπ' αριθμ. 4/2015 Διακήρυξη (αριθμ. πρωτ. 88101/05.05.2015, με ΑΔΑ: ΩΝΛΦ7Λ7-8Σ8) Ηλεκτρονικού Διεθνή Ανοικτού Μειοδοτικού Διαγωνισμού, με αντικείμενο την “Μεταφορά μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, για το σχολικό έτος 2015-2016 – CPV 60130000-8 Υπηρεσίες ειδικών οδικών μεταφορών επιβατών”, συνολικού προϋπολογισμού ανερχόμενου στο ποσό των 6.979.522,08€ χωρίς ΦΠΑ (συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης 20%). Το εν λόγω δικαίωμα προαίρεσης περιγράφεται αναλυτικώς στο άρθρο 9 της Διακήρυξης, όπου και ορίζεται ότι “η Περιφέρεια Αττικής – Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής επιφυλάσσεται του δικαιώματος προαίρεσως έως και του 20% του προϋπολογισμού κάθε δρομολογίου για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη – π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όποτε προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης”, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, κεφ. Γ, παρ. 2στ της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 24001/11.06.2013 (ΦΕΚ Β'/149/14.06.2013).

3. Το ακριβές αντικείμενο της σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών περιγράφεται αναλυτικώς στο Παράρτημα ΣΤ της Διακήρυξης, όπου και παρουσιάζονται λεπτομερώς τα δρομολόγια προς δημοπράτηση (βάσει των εξυπηρετούμενων σχολείων, του αριθμού των μαθητών που μεταφέρονται, των εμφόρτων χιλιομέτρων κ.λπ.), καθώς και το προσφορότερο μέσο μεταφοράς ανά δρομολόγιο (λεωφορείο, μικρό λεωφορείο, ταξί). Στο σύνολο τα δημοπρατούμενα δρομολόγια είναι τριακόσια είκοσι τέσσερα (324), ο δε συνολικός προϋπολογισμός τους (μη συνοπολογιζομένου του δικαιώματος προαίρεσης και του Φ.Π.Α.) ανέρχεται στο ποσό των 5.816.268,40 ευρώ. Ο προϋπολογισμός αυτός προκύπτει αθροίζοντας το ετήσιο κόστος κάθε δρομολογίου, που υπολογίζεται βάσει των όσων διαλαμβάνονται στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 24001/11.06.2013 (ΦΕΚ Β'/149/14.06.2013). Βάσει του άρθρου 8 της διακήρυξης, οι διαγωνιζόμενοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά ανά δρομολόγιο, “για όσα δρομολόγια ενδιαφέρονται από αυτά που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΣΤ της παρούσης”, πρόβλεψη από την οποία συνάγεται σαφώς ότι κάθε συγκεκριμένο δρομολόγιο συνιστά αυτοτελές και

διακριτό τμήμα του διαγωνισμού. Οι συμβάσεις που τυχόν θα υπογραφούν θα έχουν χρονική διάρκεια από την υπογραφή τους έως 30.06.2016.

4. Ως κριτήριο κατακύρωσης ορίζεται, στο άρθρο 8 της διακήρυξης, η χαμηλότερη τιμή. Συγκεκριμένα, στην εκάστοτε προσφορά η τιμή δίνεται “με ποσοστό έκπτωσης ανά δρομολόγιο, το οποίο θα είναι σε ακέραιο αριθμό και θα αναγράφεται ολογράφως και αριθμητικώς”. Μειοδότης θα αναδεικνύεται εκείνος που θα προσφέρει το μεγαλύτερο ποσοστό έκπτωσης ανά δρομολόγιο, εφόσον βεβαίως καλύπτονται οι τεχνικές προδιαγραφές και οι λοιποί όροι της διακήρυξης.

Παραλλήλως, στο άρθρο 5 περί εγγυήσεων, ορίζεται ότι εκδίδεται εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό ποσού που αντιστοιχεί σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) της προεκτιμώμενης αξίας της σύμβασης πλέον Φ.Π.Α. (βάσει των δρομολογίων για τα οποία υποβάλει προσφορά ο υποψήφιος), ενώ ο ανάδοχος στον οποίο γίνεται εν τέλει η κατακύρωση υποχρεούται να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης των όρων της σύμβασης, το ύψος της οποίας αντιστοιχεί σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς να υπολογίζεται ο Φ.Π.Α.

5. Ως ημερομηνία διενέργειας του ηλεκτρονικού διαγωνισμού (καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή προσφορών από τους υποψήφιους αναδόχους) ορίστηκε η 15.06.2015 και ώρα 15.00 π.μ. Σημειώνεται ότι η Διακήρυξη αναρτήθηκε στην διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 15.05.2015, ενώ ως ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών ορίστηκε η 08.06.2015 (γεγονός που συνεπάγεται ότι οι υποψήφιοι είχαν οκτώ ημερολογιακές ημέρες στη διάθεσή τους για την υποβολή των προσφορών τους).

6. Περίληψη των ουσιαδών όρων και στοιχείων της διακήρυξης του διαγωνισμού, απεστάλη ηλεκτρονικά (05.05.2015) προς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε.), ενώ άρχισε να διατίθεται στην βάση δεδομένων TED (Καθημερινό Ηλεκτρονικό Δελτίο Υποβολής Προσφορών) αυθημερόν (αριθμ. 2015-059448). Παραλλήλως, περίληψη της Διακήρυξης 4/2015 (ΑΔΑ: ΩΝΛΦ7Λ7-8Σ8) δημοσιεύθηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 193/15.05.2015) και στις εφημερίδες “ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ & ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΩΝ” (16-17.05.2015), “ΑΤΤΙΚΟ ΒΗΜΑ” (15.05.2015) και “Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ” (15.05.2015). Η διακήρυξη αναρτήθηκε, επίσης, στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα της Περιφέρειας Αττικής (www.patt.gov.gr) και καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) με κωδικό ΑΔΑΜ: 15PROC002777479/2015-05-15. Τέλος, εν όψει της διεξαγωγής ηλεκτρονικού διαγωνισμού, η διακήρυξη έλαβε α/α συστήματος στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. 9788.

7. Αφού παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία και ώρα για την υποβολή προσφορών (15.06.2015), η Επιτροπή Αξιολόγησης των Αποτελεσμάτων των Διαγωνισμών της Περιφέρειας Αττικής, διαπίστωσε ότι στο διαγωνισμό είχαν υποβληθεί προσφορές από είκοσι εννέα (29) υποψήφιους προμηθευτές (όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. 21/2015 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης). Κατόπιν της ηλεκτρονικής αποσφράγισης των υποφακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς, η Επιτροπή, βάσει του ως άνω πρακτικού έκανε δεκτές δεκαεννέα (19)

συνολικά προσφορές και απέρριψε τις λοιπές δέκα (10), σύμφωνα με τον κάτωθι πίνακα:

Α/Α	ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
1	Α. ΝΑΚΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
2	ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΛΛΗΛΗ ΑΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3	ΑΝΤ – ΙΩΑΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΟΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
4	ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΜΙΧΟΣ ΣΙΑ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
5	ΑΦΟΙ Μ. ΚΑΙ Γ. ΚΑΚΑΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
6	ΒΑΛΛΗΛΗ TRAVEL ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
7	Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
8	Γ. ΤΣΟΚΑΣ ΑΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
9	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
10	ΔΗΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
11	ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΧΟΥΡΗΣ ΟΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
12	ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΟΤΣΙΡΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
13	ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΖΩΗΣ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
14	ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΚΟΝΤΟΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
15	ΜΑΡΙΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
16	Ν. ΜΠΟΧΩΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
17	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΟΚΑΣ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
18	ΠΑΓΩΝΗΣ ΦΩΤΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
19	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΪΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
20	ΠΑΤΣΑΒΟΥΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
21	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
22	ΡΟΥΣΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
23	ΣΑΡΡΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
24	ΣΙΑΜΟΣ ΙΩΑΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
25	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Π. ΤΣΑΝΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
26	ΤΣΟΤΡΑΣ ΝΙΚ ΣΙΑ ΕΕ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
27	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΘΗΒΩΝ	Η προσφορά ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ

	ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
28	ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΑΖ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
29	ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	Η προσφορά ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ

Σημειώνεται, περαιτέρω ότι η Επιτροπή απέρριψε ως απαράδεκτες και τις προσφορές των εταιρειών “ΚΤΕΛ Νομού Αττικής Α.Ε.” και “Κ. Κληρονόμος και Σία Ε.Ε.”, οι οποίες διαβιβάστηκαν σε αυτή σε σφραγισμένο φάκελο από το Τμήμα Προμηθειών της Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, *“διότι δεν κατατέθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται από το Παράρτημα Α της παρούσας διακήρυξης”*.

Βάσει των ανωτέρω η Επιτροπή ομόφωνα γνωμοδότησε να προχωρήσει η διαδικασία στο επόμενο στάδιο ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών των υποψηφίων που δεν απερρίφθησαν.

Το εν λόγω πρακτικό ενεκρίθη με την υπ' αριθμ. 1389/2015 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής, η οποία κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες με το υπ' αριθμ. πρωτ. 132166/02.07.2015 έγγραφο ώστε αυτοί να ενημερωθούν και ασκήσουν τις ενστάσεις – προσφυγές που προβλέπονται με το άρθρο 7 της διακήρυξης. Σημειώνεται ότι με το πέρας της προθεσμίας των δέκα (10) ημερών καμία τέτοια ένσταση ή προσφυγή δεν είχε ασκηθεί κατά τις εν λόγω απόφασης.

8. Εν συνεχεία, όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. 26/2015 πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας, η Επιτροπή προχώρησε στην ηλεκτρονική αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών (14.07.2015) και στην οριστική αξιολόγησή τους (15.07.2015). Η ομόφωνη γνωμοδότησή της, η οποία βάσει της ανωτέρω αξιολόγησης καταλήγει στην πρόταση να ανακηρυχθούν συγκεκριμένοι προμηθευτές ως μειοδότες για συγκεκριμένα δρομολόγια, ενεκρίθη από την Οικονομική Επιτροπή με την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφασή της. Συγκεκριμένα, στην απόφαση αυτή η Οικονομική Επιτροπή:

α) Ανακηρύσσει μειοδότες ανά δρομολόγιο *“στην τιμή της οικονομικής τους προσφοράς”* για τα ακόλουθα δρομολόγια του Παραρτήματος ΣΤ της διακήρυξης: 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 29, 35, 36, 40, 41, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 66, 73, 74, 75, 79, 80, 84, 87, 120, 126, 127, 133, 140, 141, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 162, 163, 164, 165, 167, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 190, 192, 195, 202, 209, 201, 211, 215, 217, 219, 226, 235, 236, 239, 248, 254, 256, 258, 263, 267, 280, 295, 302, 303, 304, 305, 308, 309 και 321 (συνολικά ανακηρύσσονται μειοδότες για εκατόν πέντε (105) δρομολόγια).

β) Κρίνει ότι απαιτείται υποβολή αιτήματος στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού χωρίς τροποποίηση των όρων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 24 & 32 του π.δ. 60/2007, για τα ακόλουθα δρομολόγια της διακήρυξης 4/2015, για τα οποία κατατέθηκαν απαράδεκτες προσφορές: 3, 4, 5, 8, 11, 20, 24, 25, 30, 31, 38, 39, 45, 46, 47, 53, 68, 69, 72, 83, 85, 86, 90, 91, 92, 93, 113, 129, 130, 131, 132, 134, 138, 139, 184, 186, 197, 198, 207, 208, 220, 224, 225, 227, 231, 232, 233, 234, 260, 262, 265, 317 και 318 (συνολικά πενήντα τρία (53) δρομολόγια).

γ) Κρίνει ότι απαιτείται υποβολή αιτήματος στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού χωρίς τροποποίηση των όρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, για τα ακόλουθα δρομολόγια της διακήρυξης 4/2015, για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά: 1, 2, 10, 15, 16, 26, 27, 28, 32, 33, 34, 37, 43, 44, 48, 60, 61, 64, 65, 67, 70, 71, 77, 78, 81, 82, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 128, 135, 136, 137, 142, 143, 154, 159, 160, 161, 166, 168, 183, 185, 187, 188, 189, 191, 193, 194, 196, 199, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 212, 213, 214, 216, 218, 221, 222, 223, 228, 229, 230, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 259, 261, 264, 266, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 306, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 320, 322, 323 και 324 (συνολικά εκατόν εξήντα τέσσερα (164) δρομολόγια).

9. Κατόπιν των ανωτέρω, η Περιφέρεια Αττικής με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 129409/23.06.2015 έγγραφο-αίτημά της, όπως αυτό επαναδιατυπώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 147426/21.07.2015 έγγραφό της, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών για εκατόν εξήντα τέσσερα (164) δρομολόγια για τα οποία δεν υπεβλήθησαν προσφορές και για πενήντα τρία (53) δρομολόγια για τα οποία οι προσφορές που υπεβλήθησαν κρίθηκαν απαράδεκτες, εκ των τριακοσίων είκοσι τεσσάρων (324) που αρχικώς προκηρύχθηκαν, χωρίς τροποποίηση των όρων της διακήρυξης 4/2015.

II. Νομικό πλαίσιο

10. Στο άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερ. δδ του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204/Α), όπως ισχύει (μετά την τροποποίηση της σχετικής προθεσμίας), ορίζεται ότι : *«Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες... δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]».*

11. Στην παρ. 1 του άρθρου 6 *«Ποσά των κατωτάτων ορίων των δημοσίων συμβάσεων»* (άρθρο 7 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ) του ίδιου π.δ. ορίζεται ότι : *«...Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια: α) 137.000 ευρώ, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός αυτών που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο iii), που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος*

IV. [...] β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε i) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, είτε ii) από τις αναθέτουσες αρχές που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αφορούν προϊόντα τα οποία δεν καλύπτει το Παράρτημα V, είτε iii) από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή και έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες της κατηγορίας 8 του Παραρτήματος II A, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών της κατηγορίας 5 των οποίων οι θέσεις στο CPV είναι αντίστοιχες με τους αριθμούς αναφοράς CPC 7524, 7525 και 7526, ή/και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II B...».

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του με αρ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ής Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, τα ως άνω ποσά αναπροσαρμόστηκαν στις 134.000€ και 207.000 ευρώ, αντίστοιχα.

12. Στο άρθρο 8 του π.δ. 60/2007, ορίζεται ότι: « 1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσως όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης... 2. Η αποτίμηση πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται μια τέτοια προκήρυξη, κατά το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης. 3. Κανένα σχέδιο έργου και καμία σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να καταταμηθεί, προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος διατάγματος. 4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το ποσό των έργων καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των αναγκαίων προμηθειών για την εκτέλεση των έργων που τίθενται στη διάθεση του εργολήπτη από τις αναθέτουσες αρχές. 5. α) Όταν ένα σχεδιαζόμενο έργο ή ένα σχέδιο αγοράς υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων είναι ίση με ή υπερβαίνει την αξία που καθορίζεται στο άρθρο 6, το παρόν εφαρμόζεται στη σύναψη κάθε τμήματος. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν, προκειμένου για τα τμήματα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι μικρότερη των ογδόντα χιλιάδων (80.000) ευρώ για τις υπηρεσίες και του 1.000.000 ευρώ για τα έργα, εφόσον το συνολικό ποσό των συγκεκριμένων τμημάτων δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων...».

13. Στο άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 60/2007, "Διαδικασία με διαπραγμάτευση, με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού" (άρθρο 30 οδηγίας 2004/18/ΕΚ) ορίζεται ότι: "... 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση αφού προηγηθεί δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα

με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζόμενων στις διατάξεις των άρθρων 28, 39 έως 52 και 55, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστικό διάλογο, με την προϋπόθεση ότι οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιωδώς. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μη δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, εάν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 43 έως 50 και οι οποίοι, κατά την ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή τον προηγηθέντα ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές...”.

14. Στο άρθρο 25 παρ. 1 περ. α' του ιδίου π.δ., «Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού» (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/ΕΚ), ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημα της» [...].

15. Στο εδάφιο 21, Κεφ. ΙΙ, παρ. Η του άρθρου 186 «Αρμοδιότητες Περιφερειών» του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 86/Α), όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4089/2012 (ΦΕΚ 206/Α) μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών περιλαμβάνεται : «...Η μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής, των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης αυτής [...] Από 1.7.2013 η δαπάνη της μεταφοράς μαθητών βαρύνει τους προϋπολογισμούς των Περιφερειών». Στο ν. 4089/2012, ορίζεται: άρθρο 9 “δίνεται η δυνατότητα στις Περιφέρειες να εγγράφουν πίστωση, να δημοπρατούν και να προβαίνουν σε κάθε άλλη ενέργεια για την προετοιμασία της μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2013-2014 και πριν από την 1-7-2013», στην παρ. 2 άρθρου 7 “Συμβάσεις Δήμων για τη μεταφορά μαθητών που συνάφθηκαν βάσει της κ.υ.α. αριθ. 35415/28.7.2011 (Β' 1701) ή άλλες υφιστάμενες συμβάσεις μεταφοράς μαθητών με διάρκεια πέραν της 1.7.2013 λύονται αυτοδικαίως και αζημίως μετά την ημερομηνία αυτή”.

16. Στο Κεφάλαιο Γ του άρθρου 2 της με αριθμ. 24001/2013 (ΦΕΚ 1449 Β/14-6-2013) ΚΥΑ, με θέμα «Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες», ορίζεται: «ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Μεταφορά μαθητών με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών:

1. Προϋποθέσεις. α. Εάν η μεταφορά των μαθητών είναι αδύνατη με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, η Περιφέρεια αναθέτει με δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Π.Δ/των 60/2007 και 118/2007, τη μεταφορά των μαθητών με κάθε κατάλληλο μεταφορικό μέσο δημόσιας χρήσης που να πληροί τους όρους ασφαλούς μεταφοράς.[...].

2. Κανόνες διαδικασίας σύναψης σύμβασης. α. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέχρι και έξι μήνες πριν την έναρξη των δρομολογίων με βάση τα στοιχεία της παρ.1.β. του

άρθρου 5. β. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε ένα έως τρία έτη αρχής γενομένης από την έναρξη του σχολικού έτους αφετηρίας. Οι προσφορές των υποψηφίων αναδόχων υποβάλλονται ανά τμήμα με ποσοστό έκπτωσης επί τοις εκατό (%) σε ακέραιες μονάδες. [...]. δ. Ο αριθμός των μεταφερόμενων μαθητών ανά δρομολόγιο καθορίζει και το προσφορότερο είδος μεταφορικού μέσου (λεωφορείο, μικρό λεωφορείο, Δ.Χ. επιβατικό) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παράρτημα της παρούσας. Το προσφορότερο είδος μεταφορικού μέσου αποτελεί τη βάση υπολογισμού της μέγιστης αποζημίωσης ανά δρομολόγιο χωρίς όμως να αποτελεί ταυτόχρονα στοιχείο απόρριψης της συμμετοχής ενδιαφερομένων κατόχων άλλων μέσων. ε. i) Το μεταφορικό έργο το οποίο διενεργείται με τα μέσα της προηγούμενης περίπτωσης (δ) και αναφέρεται σε δρομολόγια για την εκτέλεση των οποίων προσφορότερα μέσα σύμφωνα με τα ως άνω οριζόμενα θεωρούνται τα μικρά και τα μεγάλα λεωφορεία προκηρύσσεται ως εξής: i.α) σε μια ομάδα για το σύνολο των δρομολογίων αποκλειστικά εντός κάθε αστικής περιοχής που έχει οριστεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 7 του Ν.2963/2001. Σε περίπτωση που δεν έχουν οριστεί αστικές περιοχές εφαρμόζεται αποκλειστικά η επόμενη περίπτωση. i.β) τα υπόλοιπα δρομολόγια, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που τμήμα τους διενεργείται εντός των αστικών περιοχών, εντάσσονται σε δύο ή περισσότερες ομάδες δρομολογίων. Κάθε ομάδα συγκροτείται από τα δρομολόγια που εκτελούνται εντός των γεωγραφικών ορίων ενός τουλάχιστον δήμου. Σε κάθε περίπτωση κατά τον καθορισμό των ομάδων λαμβάνονται υπόψη κριτήρια οικονομικότητας και εξασφάλισης συνθηκών γνήσιου ανταγωνισμού. Τα ανωτέρω πληρούνται για κάθε περιφερειακή ενότητα χωριστά. ii) Το μεταφορικό έργο το οποίο θεωρείται προσφορότερο να διενεργηθεί με Δ.Χ. επιβατικά προκηρύσσεται ανά δρομολόγιο μονής ή διπλής διαδρομής. iii) Το μεταφορικό έργο των ΣΜΕΑ, ΕΠΑΛ, μουσικών, καλλιτεχνικών, διαπολιτισμικών και πειραματικών σχολείων, ανεξαρτήτως μεταφορικού μέσου, προκηρύσσεται ανά δρομολόγιο μονής ή διπλής διαδρομής. στ. Στο διαγωνισμό προβλέπονται τα εξής δικαιώματα προαίρεσης που δεν μπορούν συνολικά να υπερβαίνουν το 50% του προϋπολογισμού της διακήρυξης: i) Έως και το 20% του προϋπολογισμού κάθε τμήματος του διαγωνισμού για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη – π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όποτε προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η επιφύλαξη περί ασκήσεως του δικαιώματος προαίρεσεως πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και στην αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. ii) Η δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών. Η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και την αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. [...] 4. Προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης: Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις των άρθρων 24 & 25 του π.δ/τος 60/2007 αποφασίζει η αναθέτουσα αρχή μετά την κατ' άρθρο 2 παρ.2 περ. γ. υποπερ. δδ του Ν.4013/2011 προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ...”.

17. Στα άρθρα 134 (ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ) και 136 (Υποχρέωση χρήσης ΕΣΗΔΗΣ) του Ν. 4281/2014 (ΦΕΚ 160/Α 08.08.2014): *Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις*, ορίζεται ότι : «...134. Οι διατάξεις του παρόντος Τίτλου εφαρμόζονται κατά την ανάθεση και εκτέλεση, με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών του Μέρους Β' του παρόντος από αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς. Μπορεί επίσης να εφαρμόζονται στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων και στις συμβάσεις του ν. 3389/2005 (Α' 232), εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. [...] 136. 1. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος, από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας ο χρόνος έναρξης υποχρεωτικής εφαρμογής του συνόλου ή μέρους από τις διατάξεις του παρόντος τίτλου μπορεί να μετατίθεται, σε όλες ή ορισμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων, για όλες ή για ορισμένες αναθέτουσες αρχές και σε όλες τις αποφάσεις ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων ή σε μέρη αυτών...». Επιπλέον, με την παρ. 3 του άρθρου 201 του ίδιου Νόμου, ορίζεται ότι : «...3. Η ισχύς των άρθρων 134 έως 138, αρχίζει ως προς τις προμήθειες και υπηρεσίες, όσον αφορά τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 την 1η Ιουλίου 2014, όσον αφορά τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης την 1η Οκτωβρίου 2014 και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα την 1η Οκτωβρίου 2015. ...».

18. Τέλος, με την υπ' αριθμ. Π1/2390 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (ΦΕΚ 2677/Β/2013) καθορίστηκαν οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.).

III. Νομική Εκτίμηση

19. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφέρειας Αττικής αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, με την έννοια της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007, περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών». Λαμβάνοντας υπόψη ότι το αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, σε συνδυασμό με το συνολικό προϋπολογισμό του προκηρυχθέντος διαγωνισμού (6.979.522,08€ χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης), συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

20. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25

π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς, παρατηρείται ότι, οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

21. Η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., έχουσα το δικαίωμα υπαγωγής κάθε υποβληθέντος αιτήματος στην ορθή διάταξη νόμου, κρίνει, εν προκειμένω, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται στο αίτημά της η αναθέτουσα αρχή, ότι:

i. Για τα δρομολόγια για τα οποία η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Αττικής, με την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφασή της αποφαινεται ότι έχουν υποβληθεί απαράδεκτες προσφορές (συνολικά 53 δρομολόγια σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα ανωτέρω, σημείο 8β), τυγχάνει εξέτασης η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 24, παρ. 1 περ. α' του π.δ. 60/2007. Η εφαρμογή της διάταξης αυτής, βάσει της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, με δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, προϋποθέτει:

α) Να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία.

Μάλιστα, όπως παγίως έχει κριθεί, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, κατ' εφαρμογή της περ. α', της παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 60/2007, συνέχεται άμεσα με τον προηγηθέντα αυτής διαγωνισμό, με συνέπεια η μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία (ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ'Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 466/2011, 1249/2011, 29/2012, 408/2012, 600/2012 και 935/2013).

β) Να έχουν υποβληθεί κατά την ανωτέρω (υπό σημείο α) νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

γ) Να μην τροποποιούνται ουσιαδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

ii. Για τα δρομολόγια για τα οποία η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Αττικής, με την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφασή της αποφαινεται ότι δεν κατατέθηκε καμία προσφορά (συνολικά 164 δρομολόγια σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα ανωτέρω, σημείο 8γ), τυγχάνει εξέτασης η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 25, παρ. 1 περ. α' του π.δ. 60/2007. Βάσει της διάταξης αυτής, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με

διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, Όπως μάλιστα έχει παγίως κριθεί, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, κατ' εφαρμογή της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, συνέχεται άμεσα με τον προηγθέντα αυτής διαγωνισμό, με συνέπεια η μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. ενδεικτικά Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Αποφ. 121, 153, 346, 409, 498, 499/2013 και 5, 26, 44, 65, 79/2017, ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ' Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 1249/2011, 466/2011, 29/2012, 408/2012, 600/2012 και 935/2013).

β) δεν έχει υποβληθεί, κατά την υπό σημείο (α) ανωτέρω νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη ή δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος,

γ) δεν υφίσταται ουσιώδης τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

δ) επιπλέον, προϋποτίθεται ότι σε περίπτωση σχετικού αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να προβεί στη διαβίβαση σε αυτή σχετικής εκθέσεως.

22. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

ι. Ως προς τα 53 δρομολόγια για τα οποία η Οικονομική Επιτροπή έκρινε ότι έχουν υποβληθεί απαράδεκτες προσφορές παρατηρητέα τα εξής:

α) Ως προς την προϋπόθεση της προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας:

Η Περιφέρεια Αττικής διενήργησε Ηλεκτρονικό Διεθνή Ανοικτό Μειοδοτικό Διαγωνισμό για την Επιλογή Αναδόχων Σύμβασης, για την “Μεταφορά μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, για το σχολικό έτος 2015-2016 – Κωδικός CPV 60130000-8”. Ο συνολικός προϋπολογισμός του συμβατικού αντικειμένου ανέρχονταν στο ποσό των 6.979.522,08€ χωρίς ΦΠΑ (συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης), με κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή. Στον εν λόγω διαγωνισμό υπεβλήθησαν προσφορές από είκοσι εννέα (29) υποψηφίους αναδόχους όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. 21/2015 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών, εκ των οποίων δέκα (10) απερρίφθησαν ως απαράδεκτες κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προδιαγραφών.

Η με αριθμ. πρωτ. 88101/05.05.2015 Διακήρυξη 4/2015 δεν περιείχε όρους που θα απέτρεπαν κάποιο οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή του στον σχετικό διαγωνισμό, όπως προκύπτει από το προαναφερθέν ιστορικό, ούτε εντοπίζονται πλημμέλειες σε ό,τι αφορά στις απαιτήσεις δημοσιότητας. Επίσης, δεν εντοπίστηκαν πλημμέλειες κατά τη διεξαγωγή του εν θέματι ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

β) Ως προς την προϋπόθεση (β) που απαιτείται για την εφαρμογή της διάταξης της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 60/2007, ήτοι της υποβολής μη κανονικών προσφορών ή προσφορών που είναι απαράδεκτες:

Με την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, εγκρίνεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας διαγωνισμού με την κατακύρωση συγκεκριμένων δρομολογίων σε αναδόχους (εκατόν πέντε (105) δρομολόγια στο σύνολο). Ως προς τα λοιπά δρομολόγια-τμήματα, η Οικονομική Επιτροπή ρητά διαλαμβάνει ότι για τα δρομολόγια του Παραρτήματος ΣΤ της Διακήρυξης 4/2015 με α/α: 3, 4, 5, 8, 11, 20, 24, 25, 30, 31, 38, 39, 45, 46, 47, 53, 68, 69, 72, 83, 85, 86, 90, 91, 92, 93, 113, 129, 130, 131, 132, 134, 138, 139, 184, 186, 197, 198, 207, 208, 220, 224, 225, 227, 231, 232, 233, 234, 260, 262, 265, 317 και 318 (συνολικά πενήντα τρία (53) δρομολόγια) κατατέθηκαν απαράδεκτες προσφορές.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι συντρέχει η προϋπόθεση (β) για την εφαρμογή της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 60/2007 για τα εν λόγω δρομολόγια – τμήματα.

γ) Ως προς τη μη ουσιώδη τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης:

Από τα προσκομισθέντα στοιχεία του φακέλου και ιδίως από την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής, στην οποία και γίνεται ρητή σχετική αναφορά, προκύπτει ότι τόσο το φυσικό αντικείμενο της υπηρεσίας (περιγραφή δρομολογίων, εξυπηρετούμενες σχολικές μονάδες κ.λπ.) όσο και ο προϋπολογισμός της αποζημίωσης για κάθε δρομολόγιο δεν παρεκκλίνουν ούτε τροποποιούνται σε σχέση με τα αναλυτικώς διαλαμβανόμενα στην 4/2015 Διακήρυξη.

ii. Ως προς τα 164 δρομολόγια για τα οποία η Οικονομική Επιτροπή έκρινε ότι έχουν υποβληθεί απαράδεκτες προσφορές παρατηρητέα τα εξής:

α) Ως προς την προϋπόθεση της προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας:

Ισχύουν όσα διαλαμβάνονται ανωτέρω υπό σημείο **22ια**.

β) Ως προς την προϋπόθεση της μη υποβολής καμίας προσφοράς ή της μη ύπαρξης υποψηφίου:

Με την υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, εγκρίνεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας διαγωνισμού με την κατακύρωση συγκεκριμένων δρομολογίων σε αναδόχους (εκατόν πέντε (105) δρομολόγια στο σύνολο). Ως προς τα λοιπά δρομολόγια-τμήματα, η Οικονομική Επιτροπή ρητά διαλαμβάνει ότι για τα δρομολόγια του Παραρτήματος ΣΤ της Διακήρυξης 4/2015 με α/α: 1, 2, 10, 15, 16, 26, 27, 28, 32, 33, 34, 37, 43, 44, 48, 60, 61, 64, 65, 67, 70, 71, 77, 78, 81, 82, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 128, 135, 136, 137, 142, 143, 154, 159, 160, 161, 166, 168, 183, 185, 187, 188, 189, 191, 193, 194, 196, 199, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 212, 213, 214, 216, 218, 221, 222, 223, 228, 229, 230, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 259, 261, 264, 266, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 306, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 320, 322, 323 και 324 (συνολικά εκατόν εξήντα τέσσερα (164) δρομολόγια), δεν κατατέθηκε καμία προσφορά.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι συντρέχει η προϋπόθεση (β) για την εφαρμογή της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007 για τα εν λόγω δρομολόγια – τμήματα.

γ) Ως προς την προϋπόθεση της μη ουσιώδους τροποποίησης των αρχικών όρων της σύμβασης:

Ισχύουν όσα αναφέρονται ανωτέρω υπό σημείο **22iy**.

23. Κατόπιν των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 24, παρ. 1, περ. α' του π.δ. 60/2007 για τα πενήντα τρία (53) δρομολόγια που αναφέρονται ανωτέρω (σημείο 8β), για τα οποία υπεβλήθησαν απαράδεκτες προσφορές, και οι διατάξεις του άρθρου 25, παρ. 1., περ. α' του π.δ. 60/2007 για τα εκατόν εξήντα τέσσερα (164) δρομολόγια που αναφέρονται ανωτέρω (σημείο 8γ), για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά, βάσει της υπ' αριθμ. 1552/2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής.

IV. Συμπέρασμα

24. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος αποφασίζουμε:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση α) με δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 24, παρ. 1, περ. α' του π.δ. 60/2007, για την ανάθεση της υπηρεσίας μεταφοράς μαθητών για τα πενήντα τρία (53) δρομολόγια – τμήματα, συνολικού προϋπολογισμού 1.182.159,00€, χωρίς Φ.Π.Α. (ο οποίος αναλύεται σε προϋπολογισμό 985.132,50€ και δικαίωμα προαίρεσης 20% 197.026,50€, χωρίς Φ.Π.Α.) για οποία υποβλήθηκαν απαράδεκτες προσφορές, σύμφωνα με την απόφαση 1552/2015 της Οικονομικής Επιτροπής (ανωτέρω υπό σημείο 8β), και β) χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση της υπηρεσίας μεταφοράς μαθητών για τα εκατόν εξήντα τέσσερα (164) δρομολόγια – τμήματα, συνολικού προϋπολογισμού 2.901.952,92€, χωρίς Φ.Π.Α. (ο οποίος αναλύεται σε προϋπολογισμό 2.418.294,10€ και δικαίωμα προαίρεσης 20% 483.658,82€ χωρίς Φ.Π.Α.) για τα οποία δεν υπεβλήθη καμία προσφορά, σύμφωνα με την ίδια απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής (ανωτέρω υπό σημείο 8γ), λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Επισημαίνεται ότι σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να τροποποιούνται ουσιωδώς οι όροι της αρχικής σύμβασης, όπως αυτοί προδιαγράφονται αναλυτικώς στην υπ' αριθμ. 4/2015 Διακήρυξη.

Αθήνα, 4 Αυγούστου 2015

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΕΤΣΑΡΙΔΗΣ